„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се администрацији,
а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К. 24 или 30 дин.
на по године: К. 12 или 15 дин.
на четврт године: К. 6 или $7^1/_2$ дин.

Поједини бројеви стају 20 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући у хлебарској улици бр. 20.

Број 12. У Новом Саду, у суботу 26. јануара (8. фебруара) 1902. Година XVIII.

Народносни глас у угарском сабору.

После саског посланика дра Густава Линднера проговорио је у заступничкој кући угарског сабора словачки народносни посланик Фрања Веселовски. Па као што је говор саског посланика, и ако је био благ, можда и сувише благ, прекидан огорченим узвицима мађарских посланика разних странака, исто тако је и Веселовски једва довршио свој говор од силних прекидања, тако да се мора добро напрегнути пажња да се добије цела слика говора словачког посланика. Па шта је то тако страшно рекао Веселовски?

Кад смо прочитали његов говор — онако како су га мађарски листови донели — ми нисмо могли никако да себи растумачимо ову жестину, којом су мађарски посланици дочекали говор Веселовскога. Одма у почетку свога говора изјавио је он, да је присталица јединства, недељивости и независности Угарске, признаје начело јединственог политичког народа, као што је то означено у народносном закону од г. 1868. Затим је развио програм словачке народне странке, који је установљен на великој конференцији од 11. априла лањске године. Ту су мађарски посланици одобравали Веселовском, а нарочито онде, кад је казао, да уз потпуну правну једнакост свих грађана ове државе Мађарима припада првенство и претежност, јер су Мађари бројно, културно и привредно најјачи. С тога и језик законодавства, средишње владе, врховних судова и управних дикастерија мора бити мађарски.

То је, што овај словачки народносни посланик признаје Мађарима и њихову језику. Али каква промена наступи у расположењу мађарских странака, кад Веселовски поче говорити и о захтевима словачког народа! Осу се читава бура на њега. Међутим захтеви што их је он изнео пред сабор, тако су малени, говорио је тако благо, скоро да кажемо дипломатски, да се морамо чудити оној скроз неоправданој љутини мађарских странака, која предусрете други део говора словачког посланика. Како су некад говорили у угарском сабору народносни посланици, а ни онда нису Мађари били блажи према народностима него сад. Шта више услед тадашњих догађаја на европском Истоку нарочито смо ми Срби имали много да трпимо и патимо од подозрења и сумњичења, па ипак какве су одушевљене, фулминантне говоре држали тада на угарском сабору др. Светозар Милетић и др. Мих. Полит-Десанчић! Ко се не сећа ових знаменитих речи Политових, које је довикнуо у сабору: „Код Филипа ћемо се опет видети!“ Народносни посланици су се морали тада склањати од распаљене уличке руље, али зато нису клонули.

Говор словачког посланика Веселовскога врло се разликује од тона и обима говора некадашњих народносних посланика. Он на пр. признаје првенство мађарском народу пред осталим народностима у овој држави, али пређе народносни посланици нису то никад хтели да признају, јер ако који народ има првенство над другим, онда не може бити говора о равноправности народа. Мађарски је народ овде у мањини према скупу свих немађарских народности и већ та околност била је негдашњим народносним посланицима разлог, да не признају првенство, игемонију мађарског племена. Заступник Весловски то признаје, а тражи само то, да се извршује народносни закон од 1868. године. Он ништа више не жели, него од прилике оно, што су код нас некоји тражили у другој тачки Кикиндског Програма, а мањега и невинијега захева баш не може бити. Па ипак чим је Веселовски тај захтев изрекао, довикивало му се са свих страна, а нарочито из мађарских опозиционих редова: „Ми ћемо тај закон већ ревидирати!“ То је врло значајна претња, јер та ревизија народносног закона, што је овако састављен сабор буде предузео, биће смртни удар за немађарске народности у Угарској; ревизија се неће спровести у том смислу, да се задовоље оправдани захтеви народности, него ће се збрисати и онај минимум права, што је гарантован у XLIV. зак. чл. од 1868. године. Мађари неће данас ни да чују за законите тежње немађарских народности и то је најбољи доказ, како је тежак положај њихов у Угарској.

Глас словачког посланика, колико је био питом и умерен у захтевима, што их је изнео у име словачког народа, изазвао је читав низ мађарских посланика од разних странака, који се сад надмећу, како ће што боље побити Веселовскога. Сви доказују, како су захтеви немађарских заступника „неосновани“, па чак тако далеко иду да позивају владу на енергичне мере против народности. Један посланик, иначе познат правник мађарски, у јучерашњој седници на широко и на дугачко рђа, шта све народносни закон даје народностима, но он заборавља да се од онога, што је у том закону у минималној мери гарантовано немађарским народностима, не врши ама баш ништа. Све мудровање, које је надовезао на то тај мађарски политичар, по себи отпада.

После говора Фрање Веселовскога види се још боље, како је тежак положај немађарских народности у Угарској, а не мање је тешко и народносним посланицима водити парламентарну борбу, кад према њима стоји читава легија посланика који једва чекају да се „прославе“ својим нападајима на народности. Сигурно је Веселовски и био тако благ, што је стојао пред толиком масом противника, који су за дуго време пасивитета код немађарских народности и заборавили, да осим Мађара има у Угарској и других народности.

Културна борба аустријских Словена.

У политичкој борби аустријских Словена игра сад главну улогу тежња за потпуном културном еманципацијом од Немаца. Словени у Аустрији стоје већ данас културно тако високо, да не могу допустити Немцима никакве предности у том погледу и с тога осећају живу потребу, да стеку што више културних установа, к је ће стати на пут немачкој културној превласти, која потиче само отуда, што је највећи део завода за образовање у рукама Немаца.

Овој тежњи словенској опиру се Немци управо очајно. А пошто Словени ни по коју цену не ће да се одреку својих културних захтева, јасно је да се отуда мора изродити велика културно-народна борба. Та борба већ постоји, али још није ступила у одлучан стадиј. Нове хране добила је она откад се појавио покрет да се оснује јужнословенско свеучилиште у Љубљани и чешко свеучилиште у Брну. Немци су планули гњевом против овог покрета и одлучили су сви без разлике странака да се свим средствима боре против њега.

Кад ће отпочети одлучна борба, која има да реши чија ће бити победа, не зна се још. Али оштрих сукоба било је због овог питања већ сад у буџетном одбору посланичке куће. Код расправе о буџету високих школа дошло је сад до говора само о чешком свеучилишту, али и то је било довољно, да узнемири све немачке посланике. Колико мало желе они дати Чесима, види се из тога, што не само да не ће ништа да чују о другом чешком свеучилишту у Брну, него чак траже да се брише из буџета ставка за чешку технику у Брну, која већ постоји.

Још јаче се видело, колико су Немци противни културним тежњама Словена, из расправе о буџету средњих школа. Гроф Штирк поднео је предлог, да се паралелни словенски разреди гимназије у Целју преместе у Марибор. Циљ је културно средиште словенског дела Штајерске и Немци хоће по што по то да одузму том делу словенског народа, да се образује на

КИСТАК.

Дете.

Написао: Жан Ришпен.

I.

Беше на некој маленој станици, на прузи Париз—Лијон. Влаковођа викну чисто презриво дремовним путницима име станице: „Свети Фелицијен ди Мон, воз стоји један минут!“ Воз се крену даље јасном хуком и наскоро исчезну ту близу у тунелу, као стидећи се што се морао заустављати због таких ситница.

Господин и госпођа Верди беху једини чиновници ове станице. Он назваше себе „главаром постаје“ Св. Фелицијена ди Мон; његова жена пак нешто скромније „железничком стражарком“.

Њих двоје имађаху и једног синчића, коме је било тако око две године, именом Емил или како га од милоште називаху Мило. Мали несташко беше једина срећа, једина радост својих поштених родитеља, а особито господин Фредерик Верди беше поносан својим малишаном.

Једног јутра „главар постаје“ по свом обичају поведе и малишу на посао, да би се имао с киме позабавити при кратком одмору. Имао је да запуши неку дёру у живици, која се пружаше до трачница. Мило беше врло добар, за цело време није ни једном заплакао. И кад се Верди, да би га забавио, баци на земљу те поче пузити, смејаше се дете од срца као неки мали обешењак; притом узе очеву главу у своје земљом упрљане ручице. Срећни отац сијаше се од радости и смешећи се викну Милу:

„Но, дед пејај мајо!“

Малиша поче крештати као какав млад петлић, да се човек поваља од смеја. Како је само при том смешно главу завалио! И како се његова усташца, у којима не беху још ни сви зубићи избили, чудно мицаху!

Верди беше заборавио све непроспаване ноћи, које му беше проузроковао његов синчић и помишљаше само на оне пријатне тренутке, које је оставило ово дете у његовој памети, на први смешак, прво „тата“, прво тапшање ручицама, први корак, укратко, на све оне банални ствари, које се срцу родитеља вазда чине тако лепим и заношљивим.

Сијајући се од радости тераше он са Милом своје шале и ваљаше се на трави као каково маторо псето, које се труди развеселити младо штене.

„Мило“, запита подражавајући при том невешт говор детињи, „како плави жејезница?“

Мило поче трчкарати овамо-онамо својим несигурним ножицама и викаше бечећи очице и напињући обрашчиће: „Фу, фу, фу!“

Заиста то беше, бар по Вердијевом мишљењу, право подражавање железничке хуке.. Отац се не могаше никако умирити од смеја ни усхићења. То је он научио од Мила, као што он беше научио њега маукати, угасити свећуу, дражити тетка-Аниног папагаја, и безброј других ситница.

Али сад се изненада појави госпођа Марија Верди са барјачићем, спусти ђермове на а месту, где се државни друм укршташе са пругом и погледаше према тунелу.

„Долази-ли већ брзи воз?“ запита Верди, кога растављаху железничке трачнице о од његове жене.

„Да, морао би одмах бити овде!“

И обоје наперише уши. У истом тренутку изби густ облак беле паре из тунела. Наља трачницама, које су дрхтале, дојури хуком брзи воз.

„Мама, мама“, повиче Мило опазивши гђу Верди.

При том се отрже из очевих руку и потрча подражавајући жељезницу: „Фу, фу, фуђу!“

Изненада проломи ваздух ужасан крик два људска створења. Дете беше дотрчало на трачнице.

„Мило! За име божје! Мило!“

„Фу, фу, фу“, дуваше малиша све гласније.

Као муња пројури влак не заустављајући се; затим биваше све мањи и мањи. Три корака од трачница лежаше у локви крви онакажено тело Милово.

II.

Подигоше малишу и однесоше га у станицу.

„О Боже, Боже!“ викаше Верди гласом, који као да не иђаше из људског грла...

Госпођа Марија јаукаше, плакаше, јецаше. Али кад опази како његин муж пограби револвер и наслони га на чело, прискочи до њега.

„Не, не никако, само то не!“ викаше јадница и оте смртоносно оружје од њега, који је био као ван себе.

Он јој остави револвер и обоје се срушише сатрвени болом. Али изненада пограби Фредерих Верди опет своје оружје.

Не, пусти ме... ја сам свему, свему крив! Ја сам га требао задржати... не пустити га на трачнице... Ја сам крив! Ја сам јадник! Пусти ме!“

И уз ужасан крик настаде борба ко ће коме отети револвер.

„Не, не, не! Ох, молим те Фредериче,“ плакаше млада жена. „Овде на коленима те молим, не убиј се!“

Али он је није чуо.

„... не убиј се! О, Боже мој, шта да радим да се не убије. Пошаљи ми, Боже, какву спасоносну мисао. Боже, ох Боже мој!“

Верди се наједаред умири; чињаше се као да је напустио свој ужасан план.

Али сад осети под ногама нешто мекано, које кад погледа, срце му се пораше од бола: прва ципелица Мимова — једна од црвене материје ципелица, мала-малецна. У борби са Маријом срушише је са етажера.

Више се не могаше уздржати, јуриу до једне фијоке и пограби нож...

„Фредериче, Фредериче, викаше жена, кад виде да хоће себи врат да пресече, „остави, остави! Чуј ме... Ти мораш све знати... Ти ниси ништа изгубио, ништа!... јер Мило не беше... твој син!“

III.

Он се окрену. Колена му клецнуше, као да му се изненада срушио кров на главу.

Нож му исклизну из руке.

„Шта... шта рече ти сад?“

„Он не беше твој син, кунем ти се, драги Фредериче!... Он беше син...“

„Јаднице!“

С тим речима зграби Верди револвер, који је лежао на земљи, и опали га на жену.

Затим јурну као ван себе из собе, одгурнувши свастику Ану, која се управо враћаше из села.

„Ана, Ана!“ викаше смртно рањена Марија уздрхталим гласом. „За годину дана... или за шест месеци... можда за коју недељу ... кад мало заборави... рећи ћеш Фредерику ... је-ли сестро... рећи ћеш му?... Да не беше оно истина... што сам рекла... да је Мило... ипак његов... као што и сама знаш ... као што и сам Бог зна, који ме беше и упутио да то рекнем... То беше једино средство, јер би се убио... Сирома мој Фредерик ... Зар не, Ана,... ти ћеш му рећи?“

За један сат касније издану на рукама своје сестре.

Превео: **В. Ј. Исаиловић.**

свом језику, како би лакше постао приступачан германизацији. Разуме се, да су се Немци свих странака изјавили за Штирков предлог. Чак социјални демократа Пернерсторфер рекао је, да ће гласати за њ. Кајзер је изјавио, да је он противан свим ненемачким вишим школама, јер је то противно одржању државног језика, и јединствености и снази државе.

Немци се надају, да ће с овим предлогом продрети у одбору. Али онда ће због њега настати још љућа борба у парламенту. Словеначки посланик Робић изјавио је у одбору, да за Словенце нема никакве вредности парламенат, који им одузима и оно мало културних установа што их имају. Словенци ће наћи у парламенту савезника, који ће се с њима за њихову ствар борити против насиља, а не ће презати ни од најсудбоноснијих корака. Да се Робић не ће преварити у свом надању доказ је то, што је Младочех Херолд исти дан у одбору изјавио, да Чеси добро схваћају овакове увреде, па ће најодлучније помагати Словенце у њиховој акцији. Тако и ово питање може послужити за повод, да се разбукти стара борба у аустријском парламенту, која је пре неколико година заљуљала темеље државне.

За државу саму је најжалосније, што је на управи влада, која је преслаба да учини одлучан корак ма у ком правцу. Данашња влада увек се у оваким приликама заклања за некакву неутралност у народним питањима и проналази неке дипломатске формуле, којима се решење оваких питања одгађа на неодређено време. Разуме се, да се поред овако оштрих противности међу појединим народима на тај начин не може дуго владати.

За успех словенске културне борбе најнеповољније је то, што је тешко да ће у одлучном часу бити сви Словени солидарни. И Русини хоће да добију своје свеучилиште у Галицији, па је њихов посланик Романчук поднео већ предлог у том смислу. А чини се, да ће овом оправданом захтеву русинском бити највише противни Пољаци. Но Пољаци би требали да се сете жалосних догађаја у Познању, па да не чине другима оно, што не желе да се њима чини. Кад би они пристали на русински захтев, онда би се солидарност Словена у овом питању остварила, а и победа би била сигурна.

Нови Сад, 25. јануара 1902.

— **Ревизија народносног закона.** Како „Еђетертеш“ јавља. мађарска странка независњачка и 48-шка решила је, да још за време прорачунске расправе поднесе заступничкој кући предлог за одлуку, да се народносни закон од г. 1868. ревидира.

Дакле она претња, што се до сада више пута чула и која је најјаче изражена за време недавнашњег говора саског заступника Линднера, ево хоће и да се оствари. Какво је данас мађарско расположење према немађарским народностима, нема сумње да ће огромна већина сабора и усвојити предлог за ревизију народносног закона, и онда ће бити збрисано и оно мало права, што их је народностима зајемчио народносни закон. Идемо на сусрет врло озбиљним временима.

Политички преглед.

— **Угарски сабор.** У среду говорио је први у буџетној расправи Кошутовац Бако против буџета. Холаки поздравља са задовољством коректне изјаве Саса, Румуна и Словака и жели да Мађари изиђу народностима с истом љубављу на сусрет. Вилчек говори у прилог Бузатова предлога о снижењу земљарине. Хајдин напада словачку народносну странку, којој одриче право на опстанак. Заузима се за „патриотичке“ Словаке, који су далеко од помисли на народно сепарисање. Удара на словачке „агитаторе“, који су непријатељи националној држави. Приказује како се у горњој Угарској ради на чешко-словачком јединству којим се агитује за Светоплукову државу. После тога интерпелисао је Збораји министре финансија и трговине у ствари индустријске и трговачке банке. Ова банка имала је по закону, по ком је добила повластице, да испомаже кредитом мале индустријалце. Али после се она дала на велика подузећа и у том је претрпила велике губитке. Главни је узрок томе што се ангажовала за једно петролејско акцијско друштво у Румунској, које је пропало а банка је у њему имала $17^1/_2$ милиона. Најгоре је што је банци задатак помагати домаћу индустрију, а она се ангажовала за страну индустрију, у којој је настрадала. Гроф Стеван Тиса говори у особној ствари, пошто је он до недавно био управник овог завода, па каже да су ови наводи или неистинити или претерани. Тиме је седница завршена.

У четвртак говорио је у буџетној расправи Рабар, који се понајвише бавио правосуђем, положајем судаца и просторијама за судове. Као унијат тражи мађарску литургију и позива владу да се за то заузме у Ватикану. Раткаји каже да је аустро-угарско посланство код Ватикана стављало највеће запреке увођењу мађарске литургије. Ходоши полемише с Веселовским и каже да његови захтеви не само да нису основани на народносном закону, него су баш у директној противности с тим законом. Захтеви о словачком језику у вишим школама, пред судовима, у државним званима и муниципијима не даду се сложити с текстом и духом закона. Што Веселовски тражи да се уклони вирилни систем он тиме хоће да потисне мађарску интелигенцију из жупанија. С тога тражи да влада Словаке добром управом и добрим школама привеже за мађарско племе. Шебеш говори о Румунима и тражи да се уклони народносни закон. После тога ставља Неси интерпелацију којом тражи да се немачки језик искључи из свих основних школа престонице. За тим је седница закључена.

— **Хрватско-славонски сабор.** У уторак су бирана три нова члана регниколарне депутације. Изабрани су: гроф Марко Бомбел и Стеван Поповић од владине странке, и др. Фрања Врбанић од хрватске опозиције. За тим се прешло на расправу предлога о претварању затвора другог степена у глобу. Франк говори против законског предлога и тражи поглавито да се и деликат, означен у § 486. к. з. (кулпозни стечај) уврсти међу деликте, код којих се затвор може заменити глобом. Тушкан прима предлог и устаје оштро против Чивута, које Шварц и Франк хоће својим захтевима да заштите. У среду је говорио о истом предлогу Шумановић, који побија наводе Франкове. Пошто је још известилац Шиловић устао против Шварцових и Франкових навода, завршена је главна расправа и предлог је примљен. У специјалној расправи поднео је Франк код § 1. допуну у смислу свога говора, али је та одбијена. Пошто се дошло до §. 4., прекинута је расправа и седница завршена.

— **Неповерење Волфу.** Великонемачко удружење осим три гласа једногласно је изразило неповерење и негодовање познатом пангерманском агитатору К. Х. Волфу због тога, што је дошао у сукоб са Шенерером и због Волфова држања приликом избора. Исто удружење изразило је своје поверење према Шенереру, који је на тај начин остао победилац у свом спору са Волфом.

— **Србија.** Народна Скупштина примила је закон о општинама. У њему је спроведено исто начело кога се влада држала код законâ о штампи и зборовима. У неким одредбама скучено је самоуправно начело, које је изречено у Уставу, а за Београд и Ниш оно је са свим уништено, јер се председници општински и постављају и уклањају указом. Сва три органска закона, којима се Устав приводи у живот, створена су тако да ће полиција и од сад имати пресудан утицај на грађанске слободе. Тако је законима уништено и оно мало добра што се на основу овог Устава дало створити. — У четвртак је Народна Скупштина одбила захтев суда да се изручи Стојан Рибарац, пошто се и већина имунитетског одбора изјавила против тога. — „Двадесети Век“ доноси чланак, у ком наговештава долазак Пашићева кабинета, и његов пут у Петроград тумачи тако, да он хоће да спреми политичке кругове у Петрограду на своју владу и да стече добру вољу код цара.

Нови бугарски дипломатски агенат Константин Величков приспеће за који дан у Београд. Софијски лист „Блгарија“ пише о њему, да је искрен пријатељ добрих политичких и економских односа међу Србијом и Бугарском.

— **Рат у Јужној Африци.** Меродавни бурски кругови, како из Брисла јављају, изјављују, да је положај после измене нотâ између енглеске и холандске владе непромењен. Бурске вође неће искати мир, нити ће бурски повереници, који су у Брислу, тражити од Енглеске слободан пролаз, да се са бурским вођама, што ратују, саветују о миру. Рат ће дакле и даље трајати.

Из Преторије јављају, да се једно енглеско одељење под заповедништвом мајора Лидера сукобило са командом генерала Делареја, од које су Енглези убили два човека, а 13 заробили, међу њима команданта Сарела и коњаничког заставника Жана Диплесиса.

Лорд Киченер је до сада дао стрељати многе заробљене Буре, да тим застраши оне што се још боре. Али се преварио, јер свако стрељање је умножило бурске редове новим силама. Сад је „племенити“ лорд наредио, да се бурски заробљеници стрељају у највећој тајности. Цензура од сада неће пропуштати извештаје о том ко је стрељан. Услед тога „Morning Leader“ вели, да се тако неће ни мало моћи контролисати, шта лорд Киченер ради и у Лондону неће имати ни појма о ужасима у колонијама.

Позив на претплату.

Почетком ове године отпочиње ево „Браник“, у име божије, осамнаесту годину свога опстанка, а с почетка нове године наступа и нова претплата.

Нас Србе хоће свом силом да сасвим потисну с политичке позорнице. Дужност је сваког свесна Србина да не допусти то и не клоне духом, него да истраје у борби за народну будућност. У тој борби за народна права и народне интересе има знатну улогу свесно српско новинарство, коме је задатак да обавештава и теши, спрема и соколи српски народ да остане чврст и дочека своје време. Тој цели служио је „Браник“, па ће такав и у будуће остати. Нашем листу је увек да сада била, а и од сада ће бити једино циљ: да служи интересима српског народа, чега ради је и основан и голем и напорима и жртвама одржан.

Српску публику позивамо и молимо, да што обилатијом претплатом потпомогне овај независни политички лист, како би он и даље сву своју снагу могао посветити своме великом задатку. Тога ради отварамо нову претплату и препоручујемо „Браник“ српској читалачкој публици. Досадањи рад овог листа јамчи за то, да ће и у будуће остати веран свом истакнутом програму, а трудићемо се, да нам и унутрашња садржина листа буде једра и здрава и да читаоци буду увек брзо и тачно о догађајима извештени.

У тој цели нека је српској публици „Браник“ препоручен!

Претплатна је цена „Бранику“:

На годину . . .	24 кр. или 30 дин.
На по године . .	12 кр. или 15 дин.
На четврт године .	6 кр. или $7^1/_2$ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 2 кр. или $2^1/_2$ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 1. (14.) јануара 1902.

Издаватељство и уредништво „Браника“.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 25. јануара 1902.

— **Управни одбор „Матице Српске“** држао је 19. јануара (1. фебруара) о. г. своју редовну седницу под председништвом А. Хаџића, председника друштвеног. По предлогу председниковом ставља се у записник туга за губитком многогодишњег вредног чиновника матичиног Ђорђа Стоје, а жени му и сину изјављује се саучешће у тузи њиховој. — Успомени умрлих чланова матичиних учињене су уобичајене почасти, и то: Игњату Васиљевићу из Земуна, Стевану Станишићу из Вуковара и дру Николи Крстићу, потпредседнику државног савета у пензији у Београду. — Кр. угарско министарство унутрашњих послова одобрава избор А. Хаџића за председника „Матице Српске“. — Кр. уг. Министарство Просвете и црквених послова шаље примедбе на рачуне вођене о фонду Павла Јовановића, Гедеона Дунђерског, Петра Костића и о заједничким управним трошковима за г. 19 0. Све те примедбе издане су благајници на разјашњење. — Исто министарство шаље разрешницу за рачуне вођене о фонду Петра Костића за г. 1899, а тако исто и разрешницу за рачуне, вођене о заједничким управним трошковима за г. 1900. — Кр. уг. Министарство Просвете и црквених послова и ако је тог мишљења, да је свакако боље, да свака задужбина, па тако и задужбина Софије Пасковићке ступи у живот што пре, али ипак не може донети коначну одлуку о поднесеном му основном писму за задужби у Софије Пасковићке, док се не докаже званичним актима, да ли има и других наследника осим наведених, који су пристали на то, да та задужбина не ступи у живот тек 5. октобра 1935., као што је то тестаторка била наредила, него кад се фонд удвостручи. Одговориће се захтеву као и то, да је већ једном Министарство у начелу пристало на ту измену последње воља тестаторкине. — Одређује се начин уплате у пензиони фонд оних чиновника матичиних, којима је по одобрењу министарском плата повишена. — Примљен је, с неким малим изменама, предлог изаслатог подобора о делокругу подкњиговођином и варе̂ђено је да се на то место распише стечај. — Узет је на повољно знање извештај председников, да је каса изненада скоњтрована и да је у највећем реду нађена. — Примљен је предлог фискала друштвеног дра Илије Вучетића, да се против бившег закупника земље Симе Ђорђевића подигне парница. — Неке судске одлуке издате су фискалу друштвеном, а неке благајници и књиговодству на даљи поступак. — Одобрене су молбе неких дужника, да могу бестеретно дати преписати неке парцеле, које су за сигурност зајма биле уложене. — Издато је нешто зајмова. — Други предмети били су административне, економне или личне природе.

— **Српско народно позориште.** Сутра, у суботу, 26. јануара о г. приказаће се у нашем позоришту први пут: **Горски венац**“, ремек-дело Петра Петровића Његоша, владике црногорског онако, као што га је за позорницу удесио г. А. Хаџић. То је у опште први пут да се износи на позорницу то неумрло дело великога песника српског, а у преради г. А Хаџића, доброга познаваоца позорнице и њених прилика, те се тако надамо, да ће „Горски Венац“ не само сада успети приликом ове свечане представе у славу и спомен посмртне педесето-годишњице Петра Петровића Његоша, него да ће се стално одржати у репертоару нашег позоришта. „Пролог“ за „Горски венац“ написао је г. др. Лаза Костић, а „Апотеозу“ као епилог г. Јован Жујовић. Музика је од г. Исе Бајића. Ми се надамо, да ће наша публика похитати у позориште, да укаже свој пијетет према великоме песнику српском, а и да се наужива слушајући дивне мисли и речи жарког родољубља српског.

— **25 годишњица војничке службе** Ц. и кр. капетан у 6. пешачком пуку г. Карло Оплигер, командант попунбеног батаљоног кадра, прославио је у тишини 9. (22.) јан. о. г. свој 25-годишњи службени јубилеј. Капетан Оплигер је родом Швајцарац, те је пре 25-година дозволом Његовог Величанства ступио у нашу војску као добровољац.

— **Концерат Фрање Онџичека.** Славни чешки уметник на виолини, Фрања Онџичек приређује у Новом Саду у позоришту Л. Дунђерскога 2. (15.) фебруара о. г. концерат са врло одабраним програмом, у ком су композиције од Шопена, Ернста, Шумана, Баха, Бетовна, Паганинија и Онџичека. Новосадска публика је чула пре више година овог великог уметника братског нам чешког народа, који је данас са своје вештине чувен и славан у целом образованом свету.

— Пишу нам из **Сомбора**: „Пре неки дан долазио је у нашу средину г. А. Хаџић, да приволи Сомборце, да пристану на то, да српско народно позориште не дође из Новог Сада у Сомбор, као што је то већ у своје време било утаначено, него да најпре оде у Сентомаш, а одатле да дође к нама. Збор који је пожељи г. А. Хаџића сазвао био г. др. Паја Дракулић, председник нашег месног позоришног одбора, саслушавши разлоге г. Хаџића, по дужем саветовању пристао је изузетно за овај случај, а из чистог родољубља, на то, да позориште наше оде најпре у Сентомаш, где је, као што рече г. Хаџић, скупио тамошњи позоришни одбор под председништвом г. дра Момира Павловића лепу претплату, која износи на осамнаест представа преко 5000 круна; али да се позоришне представе у Сентомашу, учестаним играњем, што пре сврше“.

— **Верење.** Г. Милан Спасојевић трговац из Ирига верио се са гђцом Евицом Ожеговићевом из Нерадина. — У Јамени се 20. јануара о. г. верио свршени богослов г. Петар Опалић из Обарске (котар Бељина) са гђцом Станом, ћерком опште уваженог становника јаменског Павла Иконића. — Нека је и једном и другом будућем брачном пару срето!

— **Једна српска прослава у Земуну.** У прошлу недељу (20 о. м.) одржан је скромно и у тишини спомен на оснивање једне по Српство у Земуну врло важне установе. Тога дана прослављено је 90 година, од како је основан српски школски фонд земунски, којом је приликом откривена у дворани црквене школске општине код св. богородичне цркве и слика покретача и једнога од оснивача истога фонда — Јефтимија Ивановића, бившег окружног протопрезвитера земунског. Иницијативу за ову прославу као и за набавку слике споменутог протe Ј. Ивановића дао је преч. г. Ј. Вукадиновић. Предлог његов у тој ствари прихватио је одмах г. П. Петровић, председник црквене општине, те је учинио све, да до ове прославе дође. Сама прослава извршена је после уобича-

језог свакогодишњег парастоса добротворима школског фонда у сали црква. општине, где је свршен помен и откривена недавно набављена слика проте Јефтимија Ивановића. Том приликом држао је преч. г. Г. Вукадиновић пригодан леп говор о животу и раду проте Ивановића. Прослави је присуствовао леп број Срба и Српкиња Земунаца.

— **Лажни гласови о црногорским кнежевићима.** Србождерске новине не могу да пусте на миру малену Црну Гору, већ сваки час из мишљају најгнусније лажи о тој сиромашној српској земљи и о њеној династији. И мада се све оно, што српски непријатељи проносе о Црној Гори, у скоро покаже као пресна лаж, ипак они кују све нове и нове измишљотине. Тако су неки енглески и немачки листови измислили гатку, да су престолонаследник црногорски кнез Данило и млађи му брат кнез Мирко дигли је дан на другог оружје, јер се Мирко токорсе рђаво изразио о престолонаследници кнегињи Милици, шта више лажу ти листови, да је кнез Мирко том приликом рањен. Ето, таким измишљотинама послужују србождерски листови своје лаковерне читаоце!

У јучерашњим будимпештанским листовима читамо опет другу једну сензационалну вест. Пишу наиме, да је познати пробисвет Сава Ивановић, отпуштени ађутант кнеза Николе хтео да изврши атентат на престолонаследника Данила, кад је овај недавно при повратку у Црну Гору изишао на обалу у Котору. У намери је спречила Ивановића которска полиција, која је ухапсила Ивановића и при преметачини нашла код њега напуњен револвер. Исти листови веле, да је Ивановић скрушено признао, шта је хтео да уради. — Ми сумњамо у истинитост ове вести.

— **Примање у руске војничке школе.** Руско посланство на Цетињу доставило је црногорском министарству иностраних дела, ради знања оних који намеравају да уче руске војничке школе, овај оглас: Само они младићи из Црне Горе, Бугарске и Србије, које препоручи њина влада, и који су свршили течај, који одговара руским 5 разреда гимназије класичне или реалне, могу се надати да ће бити примљени у руским јункерским школама. 2. Горње препоруке дотичних влада сматраће се од стране руских власти као јамство за добро владање препоручених личности.

— **Прослава Фотија Иличића.** На дан 22. о. м. прослављена је у Београду у народном позоришту пред пуном кућом одабране публике четрдесетогодишњица глумачког рада Фотија Иличића омиљеним комадом његова репертоара „Циганином". Поред слављеника узели су у игри учешћа његова два сина, зет и кћи, и чланови народног позоришта. Појава крепка старца поздрављена је бурним аплаузом, а игра његова и његових оставила је трајан утисак на све. Уживајући у радости свог старог друга чланови позоришта играли су сјајно; сваки се трудио да буде што бољи. Управитељ Јов. Докић предао је слављенику орден св. Саве IV степена, којим га је одликовао краљ. Редитељ Гавриловић дао му је уз пригодан говор леп поклон од чланова и чланица позоришта. Осим тога добио је леп број красних венаца.

— **Помен Марку Миљанову.** На дан 2. фебруара биће у цркви на тврдом Медуну граду у Црној Гори годишњи парастос војводи Марку Миљанову, што га приређује његова удовица г-ђа Стефа.

— **Дом Академије Наука.** Српска Академија Наука чини припреме да још у току ове године отпочне зидање свога дома. Дај боже да Академија у новом дому отпочне нов живот и снажније покрене развој српске науке.

— **Нов драматург београдског народног позоришта.** За драматурга београдског народног позоришта постављен је Риста Ј. Одавић, гимназијски професор и уредник илустрованог листа „Нове Искре."

Новости са стране.

— **Краљ у Будимпешти.** Њ. В. краљ Фрања Јосиф стигао је у среду у 5 сах. 40 мин. у јутро с великом дворском пратњом у Будимпешту. На станици су га дочекали надградоначеоник Маркуш и вел. капетан Руднаи, начеоник станице и друге одличне особе. Краљ ће остати до 6. (19.) фебруара о. г. у Будимпешти, а провешће два дана и у Геделеу у лову на вепрове.

— **Пут надвојводе Фрање Фердинанда у Петроград.** Надвојвода Фрања Фердинанд кренуо се у среду у вече око $10^3/_4$ с. посебним дворским возом северне железнице на пут у Петроград. На станицу га је испратила његова супруга кнегиња Хоенберг и руски посланик у Бечу гроф Капнист с члановима посланства. У пратњи надвојводиној су врховни дворски управник гроф Ностиц, коморник кнез Хуго Виндишгрец, коморник ритмајстор барон Румерскирх и контролор дворске благајнице Мадер. Воз стиже у Петроград, данас, у петак, око $^3/_4$1 после подне. За боравак надвојводе Фрање Фердинанда у Петрограду одређен је овај програм: У петак дворски ручак и у вече позоришна представа у Еремитажу. У суботу ће надвојвода бити на служби божјој у цркви аустријског посланства, за тим ће у посланству примити изасланство аустро-угарске колоније. У понедељак ће бити лов. За уторак је у изгледу дворски бал. У среду се надвојвода враћа у Беч, камо стиже у петак.

— **Мађарско туркофилство.** У уторак се навршило 25 година од „знаменитог" догађаја, од како је изасланство туркофилске мађарске омладине предало у Цариграду почасну сабљу турском муширу Абдул Керим паши, који је војевао против Срба, што се борили за крст часни и слободу златну. Онда су Мађари и осветлили пештанске улице од радости, што је тиранска војска савладала много слабију војску једног народа, који се борио за слободу. Зна се, како се у образованом свету онда судило о том поступку Мађара, који се увек хвале, како они љубе слободу; они су заборавили, да ко љуби своју слободу, тај мора поштовати слободољубље и код других народа. Предајући пак Абдул Кериму пре 25 година почасну сабљу, мађарска омладина тадашња одликовала је представника тираније, а то није најлепша сведоџба за мађарско слободољубље. Но тадашњи мађарски омладинци се нису променили ни данас! Они су ономад у хотелу „Унгарији" прославили ту жалосну 25 годишњицу свечаним ручком, где је наравно безброј здравица било. Послали су и телеграм султану и вођи софта, што су били 1877. у Будимпешти, Рагиб-беју и грофу Сечењи-паши.

— **Парница против једног словачког родољуба.** У понедељак је пред банско-бистричким судом била парница против словачког родољуба и публицисте Јосифа Шкултетија, коме је суд снизио казну 2-месечног затвора на 1 месец затвора. Заступник осуђенога Павле Мудроњ уложио је ништавну жалбу.

— **Московско свеучилиште.** На дан 12. о. м. навршило се 145 година од како је у Москви отворено свеучилиште. Том приликом читао је професор Увјетајев своју расправу „о високим школама у римском царству", и у расправи дошао је до закључка, да су облици и уређење високих школа и сада готово слични онима какви су били у старо доба. После ове беседе прочитан је извештај о московском свеучилишту. Све чилиште има сад 4344 редовна слушаоца, 174 ванредна у свим факултетима и 176 фармацеута. Ове школске године примљена су 1044 ђака, а свршио је учење 691. Прошле године дала су четири ђачка добротвора 120.000 рубаља свеучилишту, на стипендије издато је ђацима 166 883 а на потпоре 32 000 рубаља.

— **4692 затвора због дуга.** Многи су мислили, да су у Енглеској престали затвори због дуга. То побија прошлонедељни исказ „County Court"-а, по ком су 900. године у смаслу закона затворили 4692 човека зато, што нису исплатили свој дуг.

Српско народно позориште.

И у овом реферату имамо посла готово са самим старим, познатим комадима, штто страним што домаћим. У свима тим комадима гледа публика скоро све своје старе познанике, па је могла да види како су они, који суу и до сад били први међу својим друговима, умели да се одрже на уметничкој висини, а и многи млађи су лепо напредовали.

„Роман сиромашног младића" је у сваком погледу роман и то још врло романтичан. За то је у њему премало драмске живости али ипак доста песничке лепоте, која може да занесе и очара. Улогу маркиза Одијоо играо је г. Барјактаровић и показао је опет све оне добре и рђаве стране о којима смо већ говорили. Оно што је добро код њега то ће без сумње и даље остати и још ће се развити, а што је рђаво тога ће се он уз добру вољу лако отрести, и ми ћемо добити у њему ваљанна глумца. Улогу Ларока играо је изврсно г. ЛЛукић, а улогу Маргите исто тако гђа Марковићка. И све остало било је врло добро.

„Максим Црнојевић" освојојио је публику својом песничком снагом, којачини и да и недостатци не падају толико у очи. Улогу ММаксима играо је г. Барјактаровић, али његовова игра била је и сувише спољашња, без јаке душевне радње, која је у овој улози тако силна. (Остало је све било на позорници како треба.

Како се неки наши глумци умејуу уживети у своју улогу доказује најбоље то што се ово вече неки (и то баш 30-годишњи умеетници) ни иза спуштене завесе нису могли повратити из оног витешког заноса, у ком их видесмо на позорници, те се пограбише за грла белана. Управа би требала да нађе лека којим ће спречити то и охладити угрејане главе. Можда биби помогла лимунада или хладан туш, а ако ни тсто не, требало би кога пустити да се ради лека и мало прошета светом е да би се расхладио и и дошао к себи. Публика није дужна да трпи и п.влаћа јавне скандале. Јер иначе треба да баталалимо и уметност, ако ћемо је уживати по ц цену своје срамоте пред странцима.

„Васантасена" је и по трећи пут привукла нашу публику, која је и глумцеце и комад наградила живим одобравањем. Радујемо се лепом успеху овог комада на нашој позозорници.

Историјску слику „Краљевић Марко и Арапин" гледала је наша публика с оном симпатијом с којом се код нас још увек, а то је добар знак, гледају комади из народне прошлости, ма и не били од велике вредности. Она пажња иде више саму ствар него дело у ком је она изнесена.

О успеху Шекспирова „Краља Лира" није потребно ни говорити. Само нам се чини да би боље било давати читав превод Лазе Костића, а не ову крпарију, и ако би то теже било. Ово ће признати свако, ко је опазио промену између оних красних стихова Лазина превода у I. чину и стихова у даљем преводу.

О „Иву кнезу од Семберије" немамо рећи ништа више него што смо пре казали. После њега видесмо веселу ђачку лакрдију „Карлова Тетка", у којој је г. Добриновић (Баберлив) показао сву разноврсност своје неодољиве комике, избегавајући ипак лацивност, у коју се у овој улози лако може пасти.

За децу и ђаке даван је комад „Стари бабаи његов син хусар", у ком опет на првом месту стоји г. Добриновић (Никица) са једном од својих најбољих улога. Изврсни су били г. г. Лукић (чича Мија) и Николић (Црвенко), а мали Бакаловић (Стевица) показује да се од њега може много очекивати.

„Шоља теја" је шаљива игра доста празна и без вредности. Спасава је изврсна игра у првом реду г. Динића (Камуфле), а за тим гђе Лукићке (бароница Виљдељ) и г. Спасића (барон Виљдељ). Далеко је боља друга шаљива игра, која се давала исто вече, „Доктор Робин", а која се одликује фином духовитошћу и психологијом. Г. Ружић (Герик) савладао је своје године и показао много младићког жара. Гђа Марковићка (Марија), г. г. Лукић (Џексов) и Васиљевић (Артур) играли су врло добро.

Чаробна шаљива игра „Распикућа" има поред све романтичности и сентименталности доста лепих драмских момената, који оживљују радњу. У првом релу морамо споменути изврсну игру и песму г. Добриновића (Валентив) и лепо певање гђе Спасићке (Роза). Врло добро били су г. г. Васиљевић (Флитвел), Николић (Волф) и Бакаловић (Сокл). Рђаво је играо г. Ботић (каваљер Димов). Остале су улоге мале.

Пучина, драма у 4 чина, написао Боанислав Ђ. Нушић. — Приказано 12. (25.) јануара 1902.

Мотив ове Нушићеве драме у основи је исти као у „Тако је морало бити", т. ј. у обадве драме ради се о неверству жене, само што су узрок и постанак тог неверства друкчији. Ми смо већ пре казали шта мислимо о том мотиву, па сад није потребно то понављати. У „Пучини" гледамо како Владимир Недељковић у часу кад постаје начелник министарства, дознаје, да сву своју каријеру има да захвали неверству своје жене Јованке и њеној грешној љубави с његовим министром. Он презире своју жену, али неће да се растави с њом због среће њихова детета Олге, шта више он протурује глас, да је он крив рђавом животу њихову. Али дете се разболи и умире, а Владимир, који је у том страшном часу опростио својој жени, дознаје мало после из министрова писма његовој жени да и дете није његово. После тога ужасног открића он је опет бачен на пучину, с које се спасао, помиривши се са женом, и ми га остављамо очајна и без наде.

„Пучина" је много бољи комад од „Тако је морало бити". У њој има много правог, истинског живота, радња је жива и снажна, а потпуно јој одговара и драмска техника у целини. „Пучина" не иде никако за театралним ефектом, док у „Тако је морало бити" има тога доста. Највише се може приговорити „Пучини", што последње писмо министрово долази већ онда, кад се готово чини да је драма свршена, и оно даје неочекиван обрт целој радњи. Сва љубав, све мисли, све жеље Владимирове концентрисане су на малу Олгицу. До последњег часа ми не чујемо ни од једног лица апсолутно ништа из чега би се могло наслутити да дете није његово. Чак ни Јованка није ни један тренутак застрепила да би се та страшна тајна могла открити, шта више из њеног држања према Владимиру мора свако доћи до уверења, да не може бити сумње о том да је Олгица Владимирово дете. Колико је само пута Владимир рекао Јованци, да она за њ није ништа друго него мати његова детета, па ипак није она никад ни пребледила ни збунила се, него је то слушала као ствар са свим природну. И после свега тога ми тек под крај дознајемо што ни по чему нисмо могли слутити и тим неочекиваним обртом завршује радња. Јасно је дакле да је завршетак врло слабо везан с током радње. Писац би безусловно морао уклонити овај недостатак, а с њим и неке ситније омашке технике. При том би морао уклонити и неке банални у стилу и изразима. Комад коме сама радња даје довољно сфекта не треба да у снажним изразима тражи ефекат.

Играло се ово вече вавредно добро. Изврсни се били г. г. Добриновић (Марко Митровић) и Динић (Станковић) а за тим г-ђа Марковићка (Јованка) и г. Спасић (Владимир). Г-ђа Тодосићка (Марија), г. г. Николић (Недељковић) и Васиљевић (Ружић) играли су такође врло добро. У опште цела игра служи на част нашем позоришту.

Пустињаково звоно. Комична опера у 3 чина, написали Локроа и Кормон, по француском прерадио Ф. Гумберт, музика од Мајарта. — После мучног рада од неколико месеца одзвонило је Пустињаково звоно. О музичком приказу комада можемо рећи да нас је у главном задовољио. Ми знамо колико вреди и може који певач нашег народног позоришта; а сваки је све учинио што је могао. Спасићка, Марковић, Матејићка (која је болна била) певали су што су боље могли да спасу комад. Добриновић, једини добар музички рецитатор био је — стари добар и природан, интелигентан Добриновић.

Бакаловић нас је својом добром игром изненадио.

Друго је на што хоћу да упозорим управу српског народног позоришта. Пустињаково звоно треба да „одзвони" свима тзв. операма и оперетама у „Српском народном позоришту" и то с тога што ни солисте а ни кор не могу да савладају тако велике задатке. Публика се разилази кући са: „Па добро.... од њих доста и т.д." Па нашто за тај осредњи успех жртвовати силно време и огромне издатке. Наша публика тражи комад са певањем а не оперу. Читам у репертоару, да је и „Продана невеста" и „Слепи миш" одређен за игру. Познајем обе композиције и у напред тврдим: наше позориште не може их добро и лепо приказати.

Не треба дакле себе прецењивати и за оним тежити што се неда извести.

Пустињаково звоно је још добро дошло стога што ће многи странци доћи да га слушају и што је музика лепа али оно треба да је последњи покушај управин.

НОВИЈЕ.

Беч, 24. јануара. Предлог грофа Штирка о словенској гимназији у Цељу примљен је. Против њега гласали су сви Словени, а за њ сви Немци. Ситуација се сматра као критична. Чеси и Пољаци су солидарни са Словенцима, који ће евентуално отпочети опструкцију.

Софија, 24. јануара. Пређашњи учитељ Каранђулов убио је у наступу лудила министра просвете Канчева из револвера, а за тим и себе.

Цариград. 24. јануара. Султанов зет Дамат Махмуд паша осуђен је in contumaciam на смрт.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника".

Будимпешта, 25. јануара. У данашњој седници заступничке куће пре дневног реда заст. Раковски упитао је министра унутрашњих дела, кад ће одговорити на његову интерпелацију о њитранским управним приликама. Власти и сад теморишу у покрету за избор посланика у жабокретском срезу, — Мин. предс. Сел одговара, да ће на интерпелацију сутра мериторно одговорити. Тужбама пучке странке без доказа не може веровати, јер и њене недавне тужбе поводом избора у Галгоцу биле су неоснроване.

Затим је продужена прорачунска расправа, у којој су говорили Теофил Фабињи и Владислав Сабо.

Будимпешта, 25. јануара. Заступник ђоманског среза и председник овдашње адвокатске коморе, др. Алексије Ђери, данас је напрасно умрло. У данашњој седници заступничке куће споменуо је покојника председник Апоњи у топлим речима. Кућа записнички изражава своје саучешће.

Трговина.

25 јануара 1902

Цене су биле:

Жито старо пше квалитет	8 К	—	— п
Жито старо друге квалитет	17	60	„
Зоб	13	60	„
Јечам нови	12	—	„
Кукуруз стари окрњен	9	80	„
Кукуруз нови окрњен	9	40	„
Пасуљ бели	13	40	„
Пасуљ жути	12	60	„
Вика	17	20	„
Мухар	12	60	„
Проја	9	—	„

Све за 100 клг.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(РЕД ПОЗОРИШНИХ ПРЕДСТАВА.)

У суботу, 26. јануара (8. фебруара): Свечана представа у славу и спомен посмртне педесетогодишњице **Петра Петровића Његоша: „Горски вијенац"**. Историјски догађај при свршетку XVII. века. Саставио Петар П. Петровић Његош, владика црногорски. У два раздела за позорницу удесио А. Хаџић, музика од Исе Бајића. — „Пролог" за „Горски вијенац" написао др. Лаза Костић. — „Апотеоза, као епилог", написао Јован Живојновић. Музика од Исе Бајића. (Претпоследња представа.)

У недељу, 27. јануара (9. фебруара) по другипут: **„Пустињаково звоно"**. Комична опера у 3 чина, написали Локроа и Кормон, по француском прерадио Ф. Гумберт, музика од Мајарта. (Последња представа.)

Улазнице и за „Горски вијенац" и за „Пустињаково звоно", могу се унапред добити у трговини браће М. Поповића.

Претплатничка права на ложе или места важе до четвртка 24. јануара (6. фебруара) о. г. до подне.

Огласи.

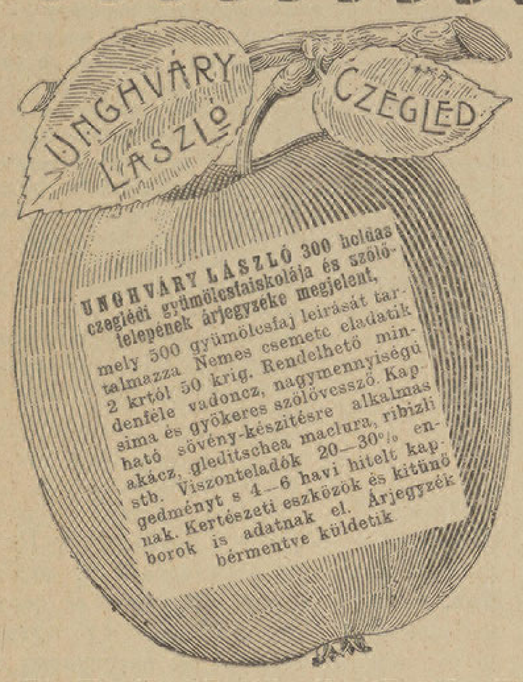

11042. szám tk. 1901. 50 1—1

Árverési hirdetmény.

A titeli kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Dr. Csirics A. Milan ujvidéki ügyvéd végrehajtatónak — Papity Jelena, Papity Voin és Boskov Mita végrehajtást szenvedett ellen 50 korona tőke és jár. iránt folytatott végrehajtási ügyében a titeli kir. jbiróság mint tkvi ható ág területén alábbi ingatlanokból a Papity Jelena, Papity Voin és Boskov Mita nevén álló hányadrész illetve az 1881. LX. t. cz. 156. §-a értelmében az egész ingatlanokra és pedig: 1., a zsablyai 310 sz. tkvi lapon felvett E. 78 hrsz. a. 400 □öl szántó 87 korona. 2., a zsablyai 5384 sz. tkvi lapon felvett 183 ö. i. sz. ház a hozzá tartozó 96 □-öl kert és 800 □öl házhely 314 kor. 3. a zsablyai 6617 sz. tkvi lapon felvett 178. ő. i. sz. ház s a hozzá tartozó 96. □-öl kert és 800 □-öl házhely 728 kor. 4., az ugyanott felvett B. 7. II. 78 hrsz. a. 1 hold szántó 252 kor. 5., az ugyanott felvett H. 4 hrsz. a 1200 □öl szántó 252 korona becsáron nyilvános árverés utján el fog adatni.

Határnapul 1902. évi február hó 24-ik napjának d. e. 9 órája Zsablya községházához kitüzetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alol is el fog adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 10%, venni szándékozók kézpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és 1881. évi 3333. számú J. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881 évi LX. t. cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerü elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

Vevő köteles a vételárat 2 egyenlő részletben és pedig az elsőt 15 nap a másodikat 30 nap alatt mindig az árverés napjától számitott 5% kamatokkal a titeli m.kir. adóhivatalnál lefizetni.

Kelt Titelen, a kir. jbiróság mint tkvi hatóságnál, 1901 évi november hó 2-án.

Jankó s. k., kir. aljbiró.

ВЕЛИКИ „КРАХ“!

ЊУ ЈОРК и ЛОНДОН не поштедише својим производима ни копнене државе Европе. Већ се напала фабрика сребра која продаје своју читаву количину уз незнатну оштету својих радних сила. Ја сам овлашћен извести овај налог, те достављам свакоме следеће предмете уз незнатну своту од са. £. фор. 60 новчића то:

6 финих столних ножева са енгл. држком,
6 америк. патент. сребрних виљушака у једном комаду,
6 америк. патент. сребрних кашика за супу,
12 америк. патент. сребрних кашика за кафу,
1 америк. патент. сребрну кашику за вађење супе,
1 америк. патент. сребрну кашику за вађење млека,
6 енгл. Викторија позлаћених здилца
2 красна сенњака,
1 делник за чај,
1 фино сирдо за шећер

42 ком. укупно само фор. 6.60

Ова 42 предмета стајала су пре 40 фор., док сад стаје само фор. 6.60. Американско патент сребро је скроз и скроз бели метал, к ји 25 година држи лице правог сребра, за што се јамчи. Најбољи је доказ да овај глас није НИКАКВА ОБМАНА јер се оба зујем давно, свакоме коме се не допада, без сваке даље препирке уз умањен износ повратити; с тога нека нико не пропусти згоду, да не набави ову красну гарнитуру, која је особито

прасни дар о Божићу, о новој години, о венчању и о свакој другој прилици

те је по ребна у сваком добром кућанству,

Добија се једино код

А. ХИРШБЕРГА,

извозно складиште американскога патентираногa сребра.

Беч, II. Rembrandstrasse 19 XV

Разашиље се уз поузећем или претплату износа.

Прашак за чишћење 10 нов.

Једино право са овим заштитним знаком.

AMERIK PATENT

Извадак из признаница.

Медјем још једну патент. среб. гарнитуру по лати, пошто сам са истом потпуно задовољан.
Петеренец, п. Дрље, Хрватска Иван Хорватић жупник.

Пошиљку примио, те сам веома задовољан; молим још једне такову гарнитуру за 6 ф. 60 н
Колошвар. Баронница Банфи.

Пошиљку примио, те се сам с истом веома задовољан; па Вас молим да ми још једну такову пошљете.
Бозовић, Угарска.

Алекс. Кереститс, вел. судац

Примио сам у реду пошиљку и баш сам 42 комада, задовољан у свему, не може бити корисније. Узмам се, да ће и други следовати моме примеру и баш ћу сваког обавестити
У Столину, 9 јули тонадо 1899.

8 2—10 Др. Антон Вујовић, жупник

ПЕДЕСЕТОГОДИШЊЕМ ПОМЕНУ

од смрти великог српског песника

владике црногорског

ПЕТРА ПЕТРОВИЋА-ЊЕГОША

издали смо:

ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ

са истумаченим речима за разумевање овога јединственог и дивнога спева великог песника.

Цена је — 80 НОВЧИЋА

Ко нам новац у напред пошаље добиће књигу у крстоплету о нашем трошку.

СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА

41 2— БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА

У НОВОМ САДУ.

ОГЛАС.

Важно за мушке кројаче.

Потписани примам кројаче, да их изучим најмодернијем кроју по методи центиметра а по најумернијој цени.

Имам кројача у тој струци, који је кројачку вештину у кројењу изучио у иноземству и бавио се на академији предавањем кроја за мушка одела.

Учење ће се састојати из 3 курза. По свршетку учења кројења даће се сваком ученику кројачу прилика, да у мојој радионици скроји неколико одела, те да се тим увери, да може самостално кројити.

На овај корак упутила ме је и охрабрила та околност, што сам приметио, да неки уче кројење код оних, којима би самим потребно било, да се што боље и више у кројењу усаврше.

Учење кројења предаваће се на српском, мађарском и немачком језику од 1. фебруара. Ко би желио да се усаврши у кројењу, нека се обрати на доленотписаног.

У НОВОМ САДУ, на св. Саву 1902.

Светозар Миловановић,

кројач

36 5—10 у кући „Хотела Царице Јелисавете“.

НАРОДЕ!

497 11—

Овај папирић за цигарете, именом „ИДЕАЛ“ садржава потпуно 100 листића. Дакле не примај за твоје добре 2 крајцаре којекакову лошу робу, која томе још мање од 100 листића садржава.

Кашаљ ублажују познате и врло укусне **Кајзерове**

БОНБОНЕ ЗА ГРУДИ

2740 нотаријално оверовљених сведопаба јамче за сигурно дејство код **кашља, промуклости, катара и слузи**. Друго шта понуђено одби. Пакет 20 и 40 потура.

Стоваришта код 43112—36

Оскара Клајна, дрогуисте код „црвеног крста“ у Н. Саду.
Ђуле Винклеа последника **Дим.** Коде у Н. Саду.
Омера Попова у Карлову.

Двоструки

Електро-магнетички крст

или звезда

R B. бр. 86967 помаже и окрепљује с јамством код гихта, астме (тешко дисање), реуме, епилепсије (падавице)

86967

инфлуенце, скончане са болешћу кичме, ишиаса, наглувости, нервозности, неспавања, зујања у уву, зубобоље, бледила, куцања срца, мигрене, главобоље, студени р ку и ногу, дрхтања тела и код других живчаних болести. — До 20 година старе болести излечене су сасвим!!

Упозорујем особито п. н. општинство на то, да се мој строј не сме замењивати са Волтиним, који је због свога неуспеха забрањен у Немачкој као и у Аустро-Угарској, дочим мој двоструки електромагнетички крст или звезда R. B. N. 86967 особито се хвали и ужива ванредну допадљивост због своје **изврсне лековитости**.

Болесник, који по моме строју не би био излечен најдуже у року од 45 дана, добива новац натраг. Где ни један лек није помогао, молим покушати мој строј.

Мали строј стоји 4 к. употребљавати га могу само деца и веома слабе госпође.

Велики строј стоји 6 к. употребљује се код болести слабих до 20 година.

Поузећем или ако се унапред пошаље новац разашиље главна продавонница за ту- и иноземство

Albert Müller 43 2—20

Будимпешта, V., Vadasz-u. 44.

ТРАЖИМ

за моју шпецерајску и мешовиту радњу

једног старијег спомоћника,

који је вичан сам водити радњу и робу из прве руке поручивати, може бити и компаниста, ако нешто новаца или кредита има. Ступити може одма.

42 3—3 **Јаша Шећеров**

у Српском Крстуру

број телефона 3-ћи.

Српски учитељски конвикт

у Новоме Саду

вољан је да прода из слободне руке своју наслеђену **кућу у Руми** са припадајућа 4 јутра баште. Кућа је на најлепшем и најживљем месту у Руми, има право на точење пића, и сада је у њој гостионица **„код Конвикта“**. Кућа носи годишње кирије 2.400 круна. На кући има 18 000 круна дуга по 6% и 7% које може купац на себе примити.

Ко жели све то купити, нека изволи поднети писмену понуду и услове **Управи српског учитељског Конвикта у Нов. Саду**, најдаље до 1. (14.) марта о. г.

НОВИ САД 24. јануара (6. фебруара) 1902.

51 1—2 **УПРАВА.**

„Тајна једнога старца!“

Истинити догађај из живота Приповеда **Стеван Сабо пл. у Пакозди.**

Драги моји слушаоци! Најбоље што човек има, јесте здравље. На жалост, **кад** је човек болестан, тешко је наћи средство, које помаже. И ја сам боловао шест година и пробао сам све могуће, но бадава. Једва једном читам у неким новинама о „Фелеровом Елза Флуиду“ из апотеке у Стубици, (Хрватска) те помислим: „Стој! и то ћеш још пробати!“ Ја поручим једно туце на пробу и о томе могу вам причати читаву приповетку: „Шест година нисам могао ићи, јер сам имао **костобољу**, и страшно севање **у ногама**. Ноге нисам био у стању дићи, а нисам могао спавати ни једне ноћи. Десет дана сам се мазао са „Елза-флуидом“ и већ сам могао ићи, а за три недеље био сам здрав као дрен.

Све су комшије дошле, да виде то чудновато средство, које је мени помогло. Сви су знали, да сам још једанпут поручио „Елза-флуид“, и ево ти доће прво комшија Мишa, којим имаде увек таку ватруштину у глави и **грозницу**, и кога болу и руке и ноге, и **крста**. Ја му дам једну флашицу тога „Елза-флуида“, и за три дана био је здрав. И онај Стева, са брежуљка је дошао, да му дадем тај чудновати „Елза-флуд“, који свакоме помаже, јер његова жена има велики кашаљ и **пробадање у прсима**. Помислите људи: после два дана дође Стева са женом и лепо се захвале, јер је „Елза-флуид“, одмах помогао.

Баш око Јозефи ево ти комшинице Ане и рече, да јој дете већ са свим обамрло од силног повраћања, плача и грчева у трбуху и да не зна шта ће да ради. Чинила је већ све што је знала а и бабе су већ свашта пробале, али све бадава. Погледам ти ја одмах у упутство, које је при свакој флашици „Елза-флуида“, да ли би било помоћи, и збиља ту стоји: „10 капљица у млеку и са „Елза-флуидом“ мазати трбух, то мора помоћи! Дадем јој флашицу и кажем: „Немој туговати, што пише у овом опису, мора бити истина, него знаш, ако помаже, мораш ми за ову једну флашицу две вратити, али и то ти још кажем: да би добила прави Фелеров „Елза флуид“, мораш при поруци јасно написати: An **Eugen V. Feller,**

Apotheker in **Stubica** *(Agramer Comitat).*

А и јефтин је! Данијест флашица коштају **5 круна** а пошту плаћа сама апо ека. — Јож исто вече оздравило је дете, а после 8 дана дође комшиница Ана пуна радости и донесе ми 20 флашица „**Елза-флуида**“, јер да није имала тај „Елза-флуид“, дете би јој умрло. — Сви људи у месту чули су то и сад су сви поручили. — О месојеђама био сам у Јовановим сватовима и све сам се топио од милине слушајући, шта су људи све причали о „**Елза-флуиду**“. Једна је излечила своје дете од **фраса**, друга од **глиста**, некима људима је помогао у **срдобољи, зубобољи, од шуге, ротлауфа, рана, грчева, болова у стомаку и слабости**. Један је бацао крв, па и њему је помогао; неки комшија, старац, већ је скоро обневидио, а сад види као момчић. По причању комшија, помогао је Фелеров „**Елза-флуид**“ свуда и излечио све болести. Шта више људи су га сипали у напој свињама, коњима, воловима, који нису хтели да једу, и одмах је помогао.

Могу вам казати, људи, да је „**Елза-флуид**“ најбољи лек, који свуда помаже, а да га добијете правог, мора јасно написати адресу на писму: An

Eugen V. Feller,

Apotheker in **Stubica** *(Agramer Comitat).*

Ако поручите 12 флашица „Елза-флуида“, платићете 5 круна, два туцета (24 флаше) коштају **8** круна **60** потура, 3 туцета (36 флаша) коштају **12** круна **40** потура, а четир туцета (48 флаша) коштају **16** круна франко заједно са упутством за употребу и сандучићем, а свима, који га поручуе, желим да им тако буде од помоћи као и мени.

Прави **Фелеров Елза-Флуид** мора се сваком упутству за употребу и на свакој боци таку заштитну марку носити, као што је овде насликана, са именом „Елза“ и потписом „Фелер“, Од здравствене власти испитан и одобрен лек. На изложбама у Паризу, Риму, Лондону, Ници и Берлину **Фелеров Елза-флуид** одликована је са златним медаљом, крстом и почасним дипломама **Фелеров Елза-флуид** треба поручити само уз поузеће (Nachnahme) или уз претходну пошиљку новца. Не само болесници него и здрави треба да га поручују, јер се **Фелеров** Елза флуид може изврсно употребити за јачање нерва, против перути у глави, опадања косе и као парфим за собе.

Стаје заједно **са** поштарином, сандучићем и упутством 1 туце (12 боца) **5 круна**, два туцета (24 боце) коштају **8 К. 60 п**, 3 туцета (36 боца) **12 К 40 п**, 4 туцета (48 боца) стају **16 К.** ма на коју страну.

Заштитни знак.

Свакоме ћу радо писати, да сам већ 20 година узет био и да ми је **само** Фелеров

Елза Флуид

помогао. Тако пише

Stáez Mihályné,

B.-Szarvas-a 1901.

Ко хоће да добије прави ФЕЛЕРОВ ЕЛЗА-ФЛУИД“, нека поручи писмом и нека напише јасно адресу јединог места произвођења: An

Eugen V. Feller

Apotheker in STUBICA (Agramer Comitat) Главна стоваришта у Будимпешти: код Eggers „Reichs-Palatin“-Apotheke, Váczi körut 17., код апотекара JOSEF von TÖRÖK. Königsgasse Nro 12., и код ап текара BÉLA ZOLTÁN, Grosse Kronengasse Nro 23.

30 2—5

Ко своје здравље воле, нека поручи чудотворни лек

Фелеров

„Елза-флуид“.

Тако пише

Juhász István.

Dunaföldvár.

Власник и издавалац: Дружина Бранника. **Одговорни уредник Јанко Перић.** **Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.**